

Διάλεξη 8^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία μετά την επίσκεψή του στην Μολδαβία το 2012 (συνέχεια από 7^η ενότητα)
 - i. Τμήμα της έκθεσης που αφορά την προνομιακή θέση της ορθόδοξης εκκλησίας της Μολδαβίας
 - ii. Για το ζήτημα της διένεξης μεταξύ των ορθοδόξων εκκλησιών της Μολδαβίας

Σκοποί ενότητας

1. Μελέτη της έκθεσης του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για τη θρησκευτική ελευθερία για τη Μολδαβία

Τμήμα της έκθεσης που αφορά την προνομιακή θέση της ορθόδοξης εκκλησίας της Μολδαβίας

Παράγραφος 32

- Σε συζητήσεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών υπήρξαν ισχυρισμοί ότι, ακόμα και για σκοπούς εθνικής στατιστικής, άτομα που δεν ταυτίζονται ρητά με οπαδούς διαφόρων θρησκευμάτων ή άθεοι υπολογίζονται de facto ως μέλη της μολδαβικής ορθόδοξης εκκλησίας.
- Η εκκλησία ασκεί εμφανώς τεράστια πολιτική επίδραση. Μέλη του κοινοβουλίου εξέφρασαν την άποψη ότι θα απαιτούνταν κουράγιο ώστε οι πολιτικοί να προβάλουν δημόσια αντίσταση σε πολιτικές απαιτήσεις που προέρχονται από την ορθόδοξη εκκλησία

Για παράδειγμα, το σημερινό σχέδιο της νομοθεσίας έναντι των διακρίσεων έχει αντιμετωπίσει σημαντική αντίσταση, που βασίζεται κυρίως στην έλλειψη ενημέρωσης για τους σκοπούς του νόμου.

Παράγραφος 33

- Μέλη πολιτικών κινημάτων που θεωρούν εαυτούς υποστηρικτές της ορθοδοξίας δηλώσαν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι διατάξεις εναντίον των διακρίσεων θα ήταν πλήρως ξένες με τον ορθόδοξο χριστιανισμό και έτσι θα ισοδυναμούσαν με επιβολή ξένων κανόνων με καταστροφικές συνέπειες για την θρησκευτική και εθνική ταυτότητα της Μολδαβίας. Υψηλόβαθμος ιερέας απ' τη μολδαβική ορθόδοξη εκκλησία χαρακτήρισε τη θέληση της κυβέρνησης, να προσαρμοστεί στους διεθνείς και ευρωπαϊκούς κανόνες ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πράξη πολιτικής ανηθικότητας.
- Ο ειδικός εισηγητής ελπίζει ότι η μεγάλη πλειονότητα των πιστών των ορθόδοξων εκκλησιών δεν προσχωρεί σε τέτοιες θέσεις, οι οποίες θα συνεπάγονταν ένα διευρυνόμενο ανταγωνισμό μεταξύ ορθόδοξης παράδοσης και διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προς βλάβη των προοπτικών και των δύο. Πράγματι, ένας αριθμός συνομιλητών του ειδικού εισηγητή, είπε ότι πολλά μέλη είχαν πιο μετριοπαθείς απόψεις, οι οποίες όμως, σπανίως εκφράζονται ανοιχτά. Δηλώσεις, όπως αυτή που αναφέρθηκε παραπάνω, στο όνομα της ορθόδοξης εκκλησίας προχωρούν ευρέως χωρίς αμφισβήτηση.

Παράγραφος 34

Η επικρατούσα θέση και στάση της ορθόδοξης εκκλησίας είναι επίσης παρούσες στην περιφέρεια της Τρανσνίστρια:

Για παράδειγμα υπάρχουν ισχυρισμοί ότι οι τοπικές αρχές συμμερίζονται απόψεις του ορθόδοξου κλήρου, όσον αφορά την απαγόρευση θρησκευτικών συναθροίσεων των προτεσταντών στην περιφέρεια αυτή.

Σύνοψη – σχολιασμός άρθρων 28-34

- Η μολδαβική ορθόδοξη εκκλησία, που υπάγεται στο πατριαρχείο Μόσχας, ασκεί υπερβολική πολιτική επιρροή στη δημόσια ζωή της χώρας
- Δεν είναι η μόνη εκκλησία που εκπροσωπεί την ορθόδοξη παράδοση, καθώς υπάρχουν και άλλες ορθόδοξες εκκλησίες (πχ η μητροπολιτική εκκλησία της Βεσσαραβίας, που υπάγεται στο πατριαρχείο της Ρουμανίας και η αληθής ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας). Υπάρχουν δύο αποφάσεις του ευρωπαϊκού δικαστηρίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ο ειδικός εισηγητής αναφέρει μόνο τη μία) που καταδίκασαν τη Μολδαβία γιατί δεν αναγνώρισε νομική προσωπικότητα στις δύο αυτές εκκλησίες (Βεσσαραβίας και αληθή).
- Οι πιστοί της μητροπολιτικής εκκλησίας της Μολδαβίας αντιμετωπίζουν με δυσπιστία τα ανθρώπινα δικαιώματα και μια νομοθεσία εναντίον των διακρίσεων. Υπάρχουν και μετριοπαθέστερες απόψεις εντός των πιστών, από αυτές που προωθούνται από την μητροπολιτική ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας.
- Τρανσνίστρια: ο ειδικός εισηγητής διαπιστώνει ότι οι «αρχές» υιοθετούν τις απόψεις του ορθόδοξου κλήρου για τη δυσμενή αντιμετώπιση προτεσταντικών θρησκευτικών συναθροίσεων.

Για το ζήτημα της διένεξης μεταξύ των ορθοδόξων εκκλησιών της Μολδαβίας

Η ορθόδοξη παράδοση στη Μολδαβία

- Αναφέρθηκε το θέμα της εκπροσώπησης της ορθόδοξης παράδοσης, όχι μόνο από τη μητροπολιτική εκκλησία της Μολδαβίας αλλά και από άλλες ορθόδοξες εκκλησίες, οι οποίες είναι:
 1. Η μητροπολιτική εκκλησία της Βεσσαραβίας
 2. Η αληθής ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας (που δεν αναφέρει ρητά ο ειδικός εισηγητής)
- Ο ειδικός εισηγητής σφάλλει όταν ισχυρίζεται ότι την ορθόδοξη παράδοση στη Μολδαβία την εκπροσωπούν πολλές ορθόδοξες εκκλησίες. Υπεισέρχεται στο εσωτερικό δίκαιο της ορθόδοξης εκκλησίας εν γένει, το οποίο δεν κατανοεί ή το κατανοεί εσφαλμένα:

η κανονική, νόμιμη, από εκκλησιαστικής πλευράς, εκκλησία είναι η μητροπολιτική ορθόδοξη εκκλησία που υπάγεται στο πατριαρχείο της Μόσχας, γιατί το πατριαρχείο της Μόσχας είναι αυτό το οποίο έχει κανονική δικαιοδοσία στο έδαφος της Μολδαβίας.
- Συνεπώς μόνο μία νόμιμη, κατά το εσωτερικό δίκαιο της εν γένει ορθόδοξης εκκλησίας, είναι αυτή που εκπροσωπεί τη ορθόδοξη παράδοση σε μία χώρα, σε σχέση με την κοινωνία των ορθοδόξων αυτοκέφαλων εκκλησιών. Στην περίπτωση της Μολδαβίας η μητροπολιτική εκκλησία της Μολδαβίας.

Οι άλλες δύο ορθόδοξες εκκλησίες

Μητροπολιτική εκκλησία της Βεσσαραβίας

- υπάγεται στο πατριαρχείο Ρουμανίας
- δε συνιστά διιστάμενη εκκλησία γιατί το πατριαρχείο Ρουμανίας δρα αντικανονικά στο έδαφος της Μολδαβίας, σε σχέση με το εσωτερικό δίκαιο των ορθοδόξων εκκλησιών
- κανονική δικαιοδοσία στο έδαφος της Μολδαβίας έχει το πατριαρχείο Μόσχας

Αληθινή ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας

- συνιστά διιστάμενη εκκλησία
- είναι ξεχωριστό θρήσκευμα.
- δεν έχει σχέση με το ορθόδοξο θρήσκευμα το οποίο εκφράζουν όλες οι ορθόδοξες αυτοκέφαλες εκκλησίες (περιλαμβανομένων πατριαρχείων Μόσχας και Ρουμανίας)

Απόφαση για αληθή ορθόδοξη εκκλησία

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων που καταδικάζει τη Μολδαβία, επειδή δεν αναγνώρισε νομική προσωπικότητα στην αληθή ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας είναι ορθή, καθώς είναι ξεχωριστό θρήσκευμα από την ορθόδοξη εκκλησία, η οποία αποτελείται από την κοινωνία των ορθοδόξων αυτοκέφαλων εκκλησιών: θα έπρεπε λοιπόν η Μολδαβία να της αναγνωρίσει ξεχωριστή νομική προσωπικότητα.

Απόφαση για εκκλησία της Βεσσαραβίας

- Η Μολδαβία όμως, ορθώς δεν αναγνώρισε νομική προσωπικότητα στη μητροπολιτική εκκλησία της Βεσσαραβίας, γιατί αυτή ανήκει στο πατριαρχείο Ρουμανίας, το οποίο είναι κανονική εκκλησία, μία από τις αυτοκέφαλες ορθόδοξες εκκλησίες, αλλά δεν έχει δικαιοδοσία στη Μολδαβία σύμφωνα με το κοινό δίκαιο των αυτοκέφαλων ορθοδόξων εκκλησιών.
- Η μη αναγνώρισή της δεν παραβίασε την ελευθερία θρησκείας και συγκεκριμένα της εκδήλωσης θρησκείας, σε συνδυασμό με το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι της ορθόδοξης εκκλησίας, γιατί είχε ήδη σεβαστεί το δικαίωμα της ορθόδοξης εκκλησίας ως προς τον εκφραστή της κανονικής ορθόδοξης εκκλησίας στη Μολδαβία, που είναι η μητροπολιτική εκκλησία της Μολδαβίας που υπάγεται στο πατριαρχείο Ρωσίας.
- Άρα είναι εσφαλμένη η απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων (μητροπολιτική εκκλησία Βεσσαραβίας εναντίον Μολδαβίας), καθώς παραβιάζει τη θρησκευτική ελευθερία της ορθοδοξίας εν γένει, που αποτελείται από τις αυτοκέφαλες ορθόδοξες εκκλησίες που έχουν ένα εσωτερικό δίκαιο, που λέγεται κανονικό.

Η εσωτερική δομή της ορθόδοξης Θρησκείας

- Η ορθόδοξη θρησκεία απαρτίζεται από τις ορθόδοξες αυτοκέφαλες εκκλησίες. Αυτές είναι
 - 14 κατά τα δίπτυχα του οικουμενικού πατριαρχείου (που ακολουθούν οι περισσότερες εκκλησίες)
 - Κατά τα δίπτυχα του πατριαρχείου Μόσχας (που ακολουθεί η μειοψηφία των εκκλησιών) είναι 15 γιατί περιλαμβάνεται η Metropolia , η ορθόδοξη εκκλησία Αμερικής, την οποία δεν αναγνωρίζει ως αυτοκέφαλη το οικουμενικό πατριαρχείο.
- Κατά το εσωτερικό δίκαιο υπάρχει έδαφος διασποράς, όπου μπορούν να υπάρχουν πολλές ορθόδοξες εκκλησίες όπως στην Αμερική. Όμως, η Μολδαβία είναι σαφώς έδαφος που υπάγεται στο πατριαρχείο Μόσχας και ειδικότερα της μολδαβικής ορθόδοξης εκκλησίας που υπάγεται σε αυτό.
- Το Ευρωπαϊκό δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη και δε σεβάστηκε αυτό το εσωτερικό δίκαιο, κάτι που δεν επισημαίνει ούτε ο ειδικός εισηγητής. Αντιθέτως, η απόφαση του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου στην υπόθεση αληθής εκκλησία εναντίον Μολδαβίας είναι ορθή, καθώς κακώς η Μολδαβία δεν αναγνώρισε το δικαίωμα νομικής προσωπικότητας στη δισταμένη εκκλησία, που ονομάζεται αληθινή ορθόδοξη εκκλησία της Μολδαβίας.

Βιβλιογραφία

1. Έκθεση του ειδικού εισηγητή για την Μολδαβία

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

